Gemeente Oudewater

RAADSVOORSTEL
18R.00250

Indiener: College van burgemeester en wethouders

Datum: 8 mei 2018

Portefeuillehouder(s): wethouder W.J.P. Kok

Portefeuille(s): Milieu en duurzaamheid

Contactpersoon: F. Kers

Tel.nr.: 8429 **E-mailadres:** kers.f@woerden.nl

Onderwerp: Financiële stukken Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van de Jaarstukken 2017 ODRU;

2. De voorlopige zienswijze van het college over de financiële stukken van de ODRU te bekrachtigen (18U.09324) en deze als definitieve zienswijze kenbaar te maken richting het Dagelijks Bestuur van de ODRU, te weten dat de gemeente Oudewater:
   a. instemt met de 1e Begrotingswijziging 2018 ODRU;
   b. gelet op de toelichting van ODRU (18.00255) op de negatieve zienswijze van gemeente Oudewater over de Kadernota 2019 ODRU (17U.28712), waaruit blijkt dat een relatief forse verhoging van het uurtarief en daarmee de gemeentelijke bijdrage 2019 onontkoombaar is, instemt met de (ontwerp)Begroting 2019 ODRU waarin een gemeentelijke bijdrage van de gemeente Oudewater is opgenomen van € 363.129.

Inleiding:

In het kader van de gemeenschappelijke regeling presenteert de ODRU de Jaarrekening 2017. Daarnaast wordt de raad gevraagd in te stemmen met de eerste wijziging van de Begroting 2018 en de (ontwerp)Begroting 2019. Een belangrijk onderdeel in deze financiële stukken vormt de "uitvoering koers": de voorbereidingen van ODRU op de Omgevingswet en de organisatieontwikkeling die hiermee samenhangt.

<u>Uitvoering koers ODRU (Omgevingswet en organisatieontwikkeling)</u>
De komende jaren staat voor ODRU de uitvoering van de "koers" centraal. Samen met de eigenaar gemeenten wordt in een intensief traject gewerkt aan verschillende programma's. Aan deze programma's nemen ook regievoerders en inhoudelijk medewerkers van gemeenten deel. Beoogd resultaat is een aantoonbare verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening en een gezamenlijke voorbereiding van gemeenten en ODRU op externe ontwikkelingen. In het bijzonder

gaat het om de komst van de Omgevingswet. Hierdoor is ook een wijziging in de ODRU-organisatie nodig die zal leiden tot een meer effectieve aansturing van ODRU.

In 2017 zijn de kosten voor de uitvoering van deze koers gedekt uit de reserve "Uitvoering Koers" en ingeboekte efficiëncy-winst. Omdat ODRU deze kosten voor 2018 niet kan opvangen in de structurele exploitatie is vorig jaar bij de besluitvorming over financiële stukken ODRU voor in totaal € 442.000 een extra incidentele bijdrage voor 2018 gevraagd van de eigenaar gemeenten. Door een gunstige resultaatontwikkeling kan een extra incidentele bijdrage voor 2019 voor gemeenten komen te vervallen. De extra incidentele bijdrage van gemeente Oudewater in 2018 bedraagt € 12.050 (dekking: dit bedrag wordt opgenomen in de bestuursrapportage 2018).

Jaarstukken 2017 ODRU

ODRU sluit 2017 af met een positief resultaat van € 238.127 en is daarmee € 150.911 hoger dan de bijgestelde begroting 2017. In de vergadering van het AB ODRU van 12 april 2017 is besloten, mede op advies van de accountant, controller en de auditcommissie, het positieve resultaat van € 238.127 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Uitvoering Koers" voor de voorbereidingen op de Omgevingswet en daarmee gepaard gaande organisatieontwikkeling. In de jaarrekening 2017 ODRU is op pagina 20 een uitgebreide toelichting opgenomen over de opbouw van dit resultaat en de verklaring van de afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Weerstandsvermogen

Jaarlijks wordt op basis van een risicoanalyse de gewenste omvang van het vermogen bepaald. Volgens de in december 2017 door AB vastgestelde nota weerstandsvermogen is het gewenste eigen vermogen ruim € 1,2 mln. Het totaal van het eigen vermogen (weerstandsvermogen) blijft per einde van het kalenderjaar 2017 met € 565.853 onder het gewenste niveau voor de benodigde weerstandscapaciteit. Dit is aanvaardbaar. ODRU voert actief risicomanagement binnen de uitvoering "koers" op de beheersing van de meest strategische risico's op het gebied van de impact van de Omgevingswet en groei (overdracht taken). Daarnaast biedt de methodiek van begroten en inputfinanciering voldoende financiële zekerheden. Na de uitvoering van het programma "koers" kan bij goede resultaten vanaf 2019 weer deels worden ingezet op verbetering van het eigen vermogen. Zodra het eigen vermogen groter is dan noodzakelijk wordt het overschot uitgekeerd aan de deelnemers.

Inzet voor gemeente Oudewater:

Op pagina 98 van de jaarrekening 2017 ODRU is een overzicht gegeven van de inzet vanuit ODRU voor de gemeente Oudewater. Er is over 2017 een overschrijding zichtbaar als gevolg van het aantrekken van de markt waardoor meer milieu-inzet nodig was voor plannen en projecten.
Ook waren meer uren nodig voor geluidsmetingen, klachten en stimuleren lokale duurzame initiatieven. De overschrijding in 2017 van € 12.081 is enigszins binnen de perken gebleven doordat resterende uren zijn ingezet vanuit de eenmalige onderschrijding 2016.

1e Begrotingswijziging 2018 ODRU

Er hebben zich (structurele) materiële wijzigingen voorgedaan die leiden tot aanpassing van de begroting 2018. Het basisuurtarief voor 2018 blijft ongewijzigd op € 85,50. Het gaat om de volgende wijzigingen:

- Afspraken met gemeenten over uitvoeringsprogramma's 2018
- Uitbreiding van de dienstverleningsovereenkomst Renswoude
- DB-besluit van februari 2018 om uitbreiding van huisvesting te faciliteren
- Bijstellen van programma's voor uitvoering van de 'koers'.

(ontwerp)Begroting 2019 ODRU

De gemeente Oudewater heeft met document 17U.28712 een negatieve zienswijze ingediend over de Kadernota 2019 ODRU. Deze kadernota is op 14 december 2017 door het Algemeen Bestuur van ODRU vastgesteld. ODRU geeft in een reactie op deze zienswijze (18.002555) een toelichting over de tariefstelling waaruit blijkt dat een relatief forse verhoging van het uurtarief, en daarmee de gemeentelijke bijdrage voor 2019, onontkoombaar is. Het blijkt niet haalbaar om deze tariefstijging op te vangen door andere keuzes te maken in de uitvoering van milieutaken. Om deze reden wordt voorgesteld in te stemmen met de (ontwerp)Begroting 2019 ODRU.

In de concept begroting 2019 ODRU is rekening gehouden met vragen en opmerkingen die zijn gesteld naar aanleiding van de Kadernota 2019 ODRU en zienswijzen daarop. Ook zijn de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van beleid en bedrijfsvoering genoemd. Het principe blijft dat de begroting beleidsarm is, dat wil zeggen dat beleidsmatige ontwikkelingen nog niet financieel zijn doorgerekend. Zodra besluitvorming daarover plaatsvindt wordt dit in een begrotingswijziging verwerkt. Het uurtarief voor 2019 is conform meerjarenbegroting en Kadernota 2019 ODRU vastgesteld op € 89,75.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving:

Jaarstukken 2017 ODRU
In tegenstelling tot de procedure rond de vaststelling van de begroting is er in de gemeenschappelijke regeling geen mogelijkheid opgenomen tot het indienen van zienswijzen over een jaarrekening (artikel 34 van de GR). De Jaarstukken 2017 ODRU zijn op 12 april 2018 vastgesteld door het AB ODRU.
Vervolgens heeft het Dagelijks Bestuur van ODRU de Jaarrekening 2017 tegelijk met toezending aan de gemeenteraden ook ter kennisneming aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht toegezonden.

1e Begrotingswijziging 2018 ODRU en (ontwerp)Begroting 2019 ODRU
Het vaststellen van de 1e Begrotingswijziging 2018 ODRU en (ontwerp)Begroting 2019 ODRU is een bevoegdheid van het AB van ODRU. Volgens de gemeenschappelijke regeling (artikel 34) hebben de raden van alle deelnemende gemeenten gedurende 8 weken na de verzenddatum de tijd om te reageren op de toegezonden stukken. Dit betekent dat de zienswijzen voor 7 juni 2018 binnen moeten zijn. Zienswijzen worden in de AB-vergadering van 28 juni 2018 voorgelegd en bij de definitieve vaststelling van de Begroting 2019 ODRU meegenomen.

Gezien de krappe termijn om een zienswijze in te dienen wordt het Algemeen Bestuur binnen de gestelde termijn geïnformeerd over de voorlopige zienswijze van de gemeente (standpunt college behoudens goedkeuring gemeenteraad). Vervolgens wordt de definitieve zienswijze kenbaar gemaakt nadat uw raad zich hierover heeft gebogen.

Beoogd effect:

Het beoogd effect van de Begrotingswijzing 2018 is het in overeenstemming brengen van de begroting met de huidige financiële inzichten. Het beoogd effect van de Begroting 2019 ODRU is de afstemming op het financiële kader binnen de Begroting 2019 van de gemeente. Uitvoering van milieutaken vindt plaats binnen de contractafspraken en wordt nader uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma 2019.

Argumenten:

1.ODRU heeft 2017 afgesloten met een positief resultaat
ODRU heeft 2017 afgesloten met een positief resultaat van € 238.127. De Jaarstukken 2017 zijn op 12 april 2018 vastgesteld door het AB ODRU. Kortheidshalve wordt verwezen naar de toelichting over de jaarrekening 2017 onder het kopje "inleiding" bij dit voorstel.

2a. *Wijzigingen leiden tot aanpassing van de Begroting 2018 ODRU*
In 2018 hebben zich structurele wijzigingen voorgedaan die nopen tot aanpassing van de Begroting 2018 ODRU. Deze begrotingswijzigingen leiden tot een minimaal effect op het resultaat en brengen geen extra kosten voor de gemeenten met zich mee. De structurele doorwerking van deze wijzigingen wordt meegenomen in de Begroting 2019 ODRU. Zie ook de toelichting over de eerste begrotingswijziging 2018 onder het kopje "inleiding" bij dit voorstel.

2b.1 *De Begroting 2019 ODRU is structureel sluitend*
De begroting is structureel sluitend. Het uurtarief voor 2019 is vastgesteld op € 89,75. Het principe blijft dat de begroting beleidsarm is, dat wil zeggen dat beleidsmatige ontwikkelingen nog niet financieel zijn doorgerekend.

Zodra besluitvorming over beleidsmatige ontwikkelingen plaatsvindt wordt dit in een begrotingswijziging verwerkt. Zie ook de toelichting over de begroting 2019 onder het kopje "inleiding" bij dit voorstel.

2b.2 Hogere bijdrage gemeente Oudewater voor 2018 is onontkoombaar
Gemeente Oudewater heeft bij de Kadernota 2019 ODRU een negatieve zienswijze ingediend (17U.28712), waarin is aangegeven dat de verhoging van het uurtarief te fors is en de gemeentelijke bijdrage 2019 op hetzelfde peil moet blijven als in 2018. De Kadernota 2019 ODRU is in december 2017 vastgesteld door het AB.

ODRU heeft naar aanleiding van deze zienswijze een toelichting gegeven (18.00255) waaruit blijkt dat een relatief forse verhoging van het uurtarief en daarmee de gemeentelijke bijdrage 2019 onontkoombaar is. Het is niet mogelijk om de gemeentelijke bijdrage 2019 op hetzelfde peil te houden als in 2018. Zie ook de toelichting bij kanttekening 2b.2 over onvermijdbare ontwikkelingen. Om deze reden wordt voorgesteld om in te stemmen met de (ontwerp)Begroting 2019 ODRU waarin een gemeentelijke bijdrage van de gemeente Oudewater is opgenomen van € 363.129.

Kanttekeningen:

2b.1 *Er zijn mogelijke risico's*
In de (ontwerp)Begroting 2019 wordt op pagina 12 en 13 ingegaan op de wijze waarop vorm wordt gegeven aan de risicobeheersing. Aandacht wordt gevraagd voor het punt "overdracht taken". Er komen meer taken naar de ODRU toe en dit brengt risico's met zich mee zoals personele risico's, huisvesting, IT/DIV en kwaliteit van de dienstverlening. In de zienswijze van de gemeente wordt hier aandacht voor gevraagd. Een gestructureerd proces aan de hand van business cases waarbij de invoering stap voor stap plaatsvindt is essentieel. Deze zorg geldt met name voor de overdracht van de bouwtaken en de risico's die hiermee gemoeid kunnen zijn. Voorkomen moet worden dat ODRU het niet aankan en dat hierdoor knelpunten ontstaan die extra kosten voor andere deelnemende gemeenten met zich meebrengen.

2b.2 Naast de in Begroting 2019 opgenomen reguliere inzet is extra structurele inzet nodig
Er komen onvermijdbare ontwikkelingen op de gemeente af die noodzaken dat er, in aanvulling op de in Begroting 2019 ODRU opgenomen middelen, voor 2019 en verdere jaren extra structurele middelen beschikbaar gesteld worden voor de uitvoering van de milieutaken. Hiervoor worden bij de Begroting 2019 gemeente Oudewater middelen gevraagd.

De ontwikkelingen zijn:

- In 2017 was door het aantrekken van de markt een stijgende lijn zichtbaar waar het gaat om de milieuadvisering van ruimtelijke plannen en projecten. Deze lijn zal zich in 2018 en verdere jaren gaan doorzetten.
- Er blijken in 2017 onvoldoende uren voor de behandeling van klachten over bedrijven en de uitvoering van geluidsmetingen. De verwachting is dat deze lijn zich in 2018 en verdere jaren verder doorzet.
- Daarnaast zijn er nieuwe aandachtsgebieden (energiehandhaving en asbestverwijdering) die inzet vanuit ODRU vergen.
- Ook vindt overdracht van taken plaats (bodemtaken, indirecte lozingen, BOR taken VTH).
- Verder valt met ingang van 2019 de provinciale subsidie voor externe veiligheid weg, waardoor meer uren voor rekening van de gemeente komen.

De eindafrekening 2017 van ODRU voor gemeente Oudewater laat een lichte overschrijding zien van € 12.081 voor met name extra inzet voor geluidsmetingen, stimuleren lokale duurzame initiatieven en klachtensituaties. Waarschijnlijk zal extra inzet ook in 2018 tot een overschrijding leiden.

Alhoewel het uitgangspunt is dat voor nieuwe taken ook middelen meekomen, kan niet voorkomen worden dat voor bepaalde taken en werkzaamheden een extra financiële inzet vanuit de gemeente nodig is. Zo is bijvoorbeeld voor de verplicht bij ODRU onder te brengen uitvoering van "BOR taken wet VTH" een hoger niveau van uitvoering verplicht dan in de huidige situatie door gemeente wordt uitgevoerd. Binnen het contract van ODRU zijn geen mogelijkheden meer om dit op te vangen, mede doordat het contract per 01-01-2016 eenmalig kosteloos met 10% is teruggebracht.

Dit gebeurde op grond van afspraken in het fusietraject om te komen tot de ODRU (fusie tussen Milieudienst Noord-West Utrecht en Milieudienst Zuid Oost Utrecht). Zie ook de uitwerking over onvermijdbare ontwikkelingen onder het kopje "financiën" in dit voorstel.

Financiën:

Risico's
In de (ontwerp)Begroting 2019 wordt op pagina 12 en 13 ingegaan op de wijze waarop vorm wordt gegeven aan de risicobeheersing. Kortheidshalve wordt hiernaar verwezen.

Jaarrekening 2017 ODRU
De eindafrekening gemeente Oudewater laat een lichte overschrijding zien van € 12.081 voor met name extra inzet voor geluidsmetingen, stimuleren lokale duurzame initiatieven en klachtensituaties. Deze kosten zijn gedekt vanuit het milieubudget 67400010/43327.

1e Begrotingswijziging 2018 ODRU
De aanpassingen in de begroting van ODRU voor 2018 zijn per saldo budgettair neutraal, dus beïnvloeden het eerder gestelde begrotingssaldo en uurtarief niet. Deze begrotingswijziging leidt niet tot hogere kosten van de gemeenten. De structurele doorwerking van deze wijzigingen wordt meegenomen in de Begroting ODRU 2018.

(concept)Begroting 2019 ODRU
In de (concept)Begroting 2019 van ODRU is een verhoging opgenomen van € 17.196 te opzichte van 2018 voor de uitvoering van milieutaken. De bijdrage van 2019 is voorzien op € 363.129 (4.046 contracturen x € 89,75). De verhoging wordt opgenomen in de programmabegroting 2019-2022 Oudewater.

Omgevingswet
De structurele effecten van de Omgevingswet op de formatie en de huisvesting en de benodigde investeringen is nog niet bekend en kunnen daarom nog niet in de cijfers verwerkt worden.

Onvermijdbare ontwikkelingen
Onder argument 2b.2 is aangegeven dat onvermijdbare ontwikkelingen zijn die noodzaken dat er, in aanvulling op de in Begroting 2019 ODRU reguliere middelen, voor 2019 en verder jaren extra structurele middelen beschikbaar gesteld worden voor de uitvoering van de milieutaken.
In het juni-overleg over de Begroting gemeente Oudewater 2019 en verdere jaren wordt voorgesteld om een extra structureel budget van € 72.600 op te nemen voor extra milieu-inzet voor milieuadvisering plannen & projecten, geluid, klachtensituaties, BOR-taken Wet VTH, indirecte lozingen en externe veiligheid.

Uitvoering:

- Op basis van het collegebesluit wordt een voorlopige zienswijze (standpunt college behoudens goedkeuring van de raad) over de Begroting 2019 ODRU kenbaar gemaakt aan het bestuur van ODRU. Vervolgens wordt het definitief standpunt op basis van besluitvorming in de raad kenbaar gemaakt aan het AB ODRU.
- In aansluiting op de besluitvorming over de Begroting 2019 ODRU, wordt bij de Begroting 2019 gemeente Oudewater een voorstel gedaan voor extra structureel budget voor de onvermijdbare ontwikkelingen op gebied van milieu.
- Wanneer de gemeenteraad hier prijs op stelt zal ODRU worden gevraagd om in het najaar 2018, gekoppeld aan de behandeling van de Kadernota 2020, een presentatie in het forum te geven over de stand van zaken rond ODRU en de ontwikkelingen die op ons afkomen.

Communicatie:

N.v.t.

Samenhang met eerdere besluitvorming:

Kadernota 2019 ODRU (raadsvoorstel 17R.00871), zienswijze gemeente (17U.28712) en reactie van ODRU op zienswijze (18.002555)

Bijlagen:

Financiële stukken ODRU (18.007673)
Brief voorlopige zienswijze over financiële stukken ODRU (18U.09324)

De indiener:

Het college van burgemeester en wethouders,

De wnd. secretaris

ir. W.J. Tempel

De burgemeester

mr. drs. P. Verhoeve